Incipit prefacio rufini presbiteri in encheridion beati sixti pape

Sicut grex ad vocem cogniti pastoris libenter accurrit
ita et religiosus auditor vernaculi doctoris commonicio-
nibus gaudet. Quia ergo karissime fili appronianae religiosa
filia mea. soror iam in christo tua. poposcerat a me ut ei aliquid
quod legeret tale componerem. ut neque laboraret in legendo et tamen profi-
ceret intelligendo. apto et satis plano sermone sixtum in latinum
verti. Quem sixtum ipsum esse tradunt. qui apud vos id est in urbe
roma sixtus vocatur episcopus. et martyris gloria decoratus. Hunc ergo cum legerit
inveniet tam brevem. ut videat singulis versiculis ingentes ex-
plicari sensus. tam vehementem ut versus sententia ad totius possit
perfectionem vite sufficere. tam manifestum ut nec assistens quidem
legenti puelle expertem se intellectus esse causetur. Omne autem opus
ita breve est. ut de manu eius numquam possit recedere. Totus hic
liber anuli alicuius preciosi obtinet locum. Et revera equum videtur
ut cui pro verbo dei ornamenta terrena sorduerant. nunc a nobis ad
vicem verbi et sapientie monilibus adornetur. Nunc ergo interim habeatur in
manibus pro anulo liber. paulopost vero in thesauro pectoris
totus servetur in corde. sermones discipline et bonorum actuum com-
monitiones. de intimo suggesturus archano. Addidi preterea et
electa quedam religiosi patris ad filium. sed breve totum. ut merito
omne opusculum encheridion si grece. vel latine anulus appelletur.

Explicit prefacio. **Incipit encheridion beati sixti pape et martiris**

Fidelis homo. electus homo est. Electus homo. homo dei est.
homo dei est qui deo dignus est. Deo dignus est
qui nichil indigne agit. Deo studens fidelis esse
nichil quod deo indignum est agas. Dubius in fide
infidelis est. Infidelis homo mortuus est in corpore vivente. Vere fi-
delis est qui non peccat. Etiam in minimis caute age. Non est minimum non
in vita hominis negligere minima. Omne peccatum impietatem puta. non enim
manus vel oculus peccat. vel aliquod huiusmodi membrum. sed male
uti manu vel oculo peccatum est. Omne membrum corporis quod suadet

te cū pudicitiā agē abiciendū est. melius ē enī cū vno men
bro viuē, q̄ cū eo perire et puniri. Immortales crede tibi pma
nē in iudicio et honores et penas. Quitquid scī habes etiā
si quis tibi auferat nō indigneris. Certissime reprehensibilem
mūdo nō pbeas. Oīa auferenti a te cede pter libertatem
Sapiēs vir et ɔtēptor pecunie similis deo est. Rebz seculi in
causis tm̄ necessarijs vtere. Que seculi sūt sclō et q̄ dei sūt
deo. Certus esto quidē q̄ aīam tuā depositū fideliter accepis
a deo. Optimā purificationē putato nocē nemini. Aīa puri
ficatur in vbo dei. Per sapiaz nūq̄ putes dei subām eē īsen
sibilē. Deus sicut mēs est q̄ mouetur sponte. scdm hoc et sub
sistit. Magnitudinē dei nō īuenies etiā si pēnis volare
possis. Nomen dei nō queras qa nec īuenies. qa oē quod
noīe appellatur a meliori nomen accipit. vt aliud qdē vocet
aliud autē audiat. Quis g° est qui nomen īposuit deo?
Deus nō nomen est deo. sed iudiciū qd sentimus de deo. Nic
hil ergo in deo qd non liceat qras. Sapiens lux est incapax
contrarij. Quecumq; autē fecit deus ꝓ hoībz fecit. Anglus minister
dei est ad hoīem. Tam pciosus est homo apud deū q̄ anglus
Primus beneficus deus. scdus est is qui bñficij eius fit parti
ceps homo. Viue igitur ita tanq̄ sis post deū. et electus ab eo
Habes in te aliqd silē dei. et ideo vtere corpo velut teplo
dei ꝓpter illud qd est in te silē dei. Libertatē arbitrij sui
pmisit deus hoībz, sine dubio vt pure et sine pctō viuentes
silēs fiant deo. Reuereatur vitā tuā mūdus. Nichil admit
tas qd tibi inferat notā. Male viuētes cū e corpe excesserit
cruciabit malus demon quousq; exigat ab eis etiā minimū
quadrantē. Btūs vir cuius aīam nemo reprehendit ad deū
pgentē. Quitquid sup oīa honoraueris hoc tibi dñabitur. Deū
ergo honora sup oīa. vt ipse tibi dnetur. Si āt dñatū tuū ge
rit deus. ita demū tu dñaberis oībz. Honor summus deo. scire
eū et imitari. Silē quidē deo nichil ē. grata tm̄ ei ē in florib

put possibile ē imitacio. Templū scm̄ est deo mens pij. et
altare optimū est ei cor mūdū et sine pcc̄o. Hostia sola est
deo acceptabilis bn̄facē hoib₃ pro deo. Deo grāz p̄stat homo
qui ī qn̄tū possibile ē viuit scd'm deū. Deꝰ quidē nullius
eget. fidelis āt solꝰ dei. Emulatur g° deū q̄ nullius eget
is qui paucis in reb₃ necc̄ariis indiget. Satage magnꝰ quidē
eē apud deū. apud hoīes īuidiā fuge. Si benignꝰ sis apud
indigentes. magnꝰ eris apud deū. Sapiēs vir cuiꝰ viuētis
quidē apud hoīes pua ē opinio. defūcti vero gloria p̄dicat
Qd' tpus in quo non de deo cogitas. hoc te computa pdidisse
Corpꝰ quidē tuū incedat in t'ra. aīa aūt tua sp̄ sit apud deū
Intellige que sūt bona vt bene agas. Bona cogitacio hoīs nō
deū non latet. et ideo cogitacio tua pura sit apud deū ab oī
malo. Dignꝰ esto eo qui te dignatꝰ est filiū dicē. et age oīa
q̄i filiꝰ dei. Cū deū p̄rē vocas. hoc in actib₃ tuis memor esto
Vir castus et sine pcc̄o p̄tātem accipit a deo esse filius dei
Bona mens chorꝰ est dei. mala mens chorus est demonū
Iniustū si īhibeas agē īiuste. hoc est ei scd'm deū punire
Satage nō videri iustꝰ sed esse. Certū est eīn non esse eū
qui vult videri esse. Honora qd' iustū est. ꝓpt' hoc ꝑ̄m quod
iustū est. Nequaq̄ latebis deū agens īiuste. Sʒ nec cogitās
quidē vir sapiēs castus erit deo. Oēm spurcicīā fuge. Semp nō
de bonis loqui stude. libidinē vince. Corpꝰ cōtine in oīb₃. Qa
ex deliciis et voluptatib₃ nō effugies spurciciā. Voluptuosū
deꝰ nō exaudit. Deliciaꝝ finis corrupcio. Verbū vel racio
p̄cedat actus tuos. P'niciosū est seruire viciis. Quot vicia
habet aīa tot et dn̄os. Amor pecunie amorē carnis īdicat
Acquire possessionē firmā aīe v'tutē. Renūcia reb₃ corporis
dū adhuc potes et qn̄tū potes. Hoc solū tibi ducito qd' bonū ē
Qualis vis eē cū deū oras. talis sp̄ esto. Cū optima queq₃
abieceris p̄dia. tūc purificato pete qd' vis a deo. Qualis vis eē

apud deū. iam nūc esto talis. Cū distribueris ea q̄ mūdi sūt
et ea despice tanq̄ qui te scias esse post deū. Lingua mali
loqua indiciū est mentis male. Insuesce linguā tuā bene
ꝓloqui. et maxīe cū de deo sermo fit. Male quidē facē deo
nemo p̄t. Impius aūt est qui blasphemat. hoc eīn solū qđ po
tuit fecit. fundamentū pietatis ē cōtinencia. culmen autē
pietatis amicicia ad deū. Piū hoīem habeto tanq̄ teipm̄
Opta tibi euenire nō qđ vis sed qđ expediat. Qualē vis esse
tibi ꝓximū tuū. talis et tu esto ꝓximis tuis. Que culpas fa
ce noli. Nulli suadenti acq̄escas petē qđ nō est bonū. Qđ
tibi deus dat nullus auferre p̄t. Delibera pusq̄ agas. et
anteq̄ agas p̄uide qđ facturus ē quale est. Si quid non vis
scire deū hoc nec agas nec cogites. Pusq̄ agas qđcūq̄ agis
cogita deū. vt lux eius p̄cedat actus tuos. Grandis īpietas
in deū hoīez affligē. Aīa illūiatur recordacōe dei. Cōtentus
nō esse de minimis stude. Noli oīa concupiscē. Occasiones bonoꝝ ꝑ
quire eciā cū labore. Noli diligē ea q̄ corporis sūt. Immūdum
hoīez facit actus turpis. Purgatur aīa īsipientis. cū arguitur
intrinsecus latens sensus eius. Deus in bonis actibz hoībz dux est
Neminē īmicū deputes. Dilige oē qđ eiusdē nature tecū est
Deū vero eciā plusq̄ aīaz tuā dilige. Pessimū est peccatoribz in
vnū cōuenire cū peccāt. Cibi multi īpediūt castitatē. et icō
tinēcia ciboꝝ īmūdū hoīez facit. Aīancū oīm [illegible] vsq̄ quidē
in cibis indifferēs est. abstinē vero ronabilius est. Non cibi
qui ꝑ os inferuntur polluūt hoīez. sed ea q̄ ex malis actibz
ꝓferuntur. Quicq̄t cupiditate victus acceperis polluit te. Multi
tudini placē ne satagas. In oē qđ bene agis auctorē deū de
puta esse. mali nullus auctor est deus. Nō amplius possideas
q̄ vsus corporis poscit. Aurū aīaz nō eripit de malis. In deli
ciis corporis positus. certū est q̄ ignoras illa q̄ ꝑpata sūt a deo
Ea posside q̄ nullus possit auferre a te. Fer qđ nc̄ce est sicut
nc̄ce est. Magnanimus esse stude. Ea que recte laudas ne cōtēp
nas. Ne retineas in quibz magnificus ꝓbabiliter eris. Hec posse

a deo que dignū est p̄stare deū. Racio q̄ in te est vite tue ipa
sit lex. Ea pete a deo que ab hoīe accipe nō potes. In quibus
p̄cedē debet labor, hec tibi opta euenire post laborē. Orō tota
pigri sermo vanꝰ. Non oportz cōtēpni ea quibz etiā post depo
sicionē corpis indigemꝰ. Nō petas a deo nisi id qđ cū habueris
in ꝑpetuū obtinebis. Insuesce aīaz tuā magnū aliqđ sentire
post deū. Nichil p̄ciosū ducas qđ pt a te auferre homo malus
Hoc solū bonū putato qđ deo dignū est. Qđ deo dignū ē hoc
etiā viro bono. Quitqt nō cōuenit ad btitudinē dei. nō cōueniat
hoī dei. Hec debes velle q̄ vult et deus. filiꝰ dei ē q̄ hec sola
p̄ciosa ducit que et deꝰ. Donec in desiderijs caro ē aīa ignorat
deū. Cupiditas possidendi origo ē auaricie. Dū semetipm q̄s
plus diligit inde īiusticia nascit̄. Naturalit̄ parū quid corpus
molestū est aīe. Luxuria vero facit corpꝰ ītollerabile. Oē qđ
plus est hoī q̄ necce est īimicū est ei. Qui amat qđ nō expedit
nō hēbit qđ expedit. Qui studiū habet erga ea q̄ bona nō sūt
latebūt eū ea que bona sūt. Sapiens v̄bis īnotescit paucis nō
Sapiens mens sp̄ apud deū. Sapientis mentē deꝰ īhabitat
Inexplebilis est oīs cupiditas. ꝓptea et sp̄ indiget. Sapiēs sp̄
similis est sibi. Sufficit ad btitudinē agnicio dei soliꝰ et imitacio
Malis qui adulat̄ peiores facit. Intollerabilis fit malicia
cū laudat̄. Lingua tua sensū tuū sequat̄. Meliꝰ est lapidē
frustra iactarē q̄m v̄bū. Delibēa an̄q̄ dicas ne qđ nō expedit
dicas. Verba sine sensu obprobria. v̄bositas nō effugiet pctīn
Breuis erit in sermonibz sapiēs. Indiciū est inpicie longa nō
narracio. Veritatē ama. mendacio vēo tanq̄ veneno vtere
Ante oīa tpus v̄bis tuis requirito. Tūc loquē qn tacē nō ex
pedit. De quibz ignoras tace. de quibz āt certus es loq̄re opor
tune. Sermo īportunꝰ indiciū est maliciose mentis. In cōuētu
ne satis agas p̄mꝰ dicē. Meliꝰ est vinci vera dicentē q̄ vincē
mencientē. fides actus tuos p̄cedat. Sapīa pducit aīas ad deū
Nil tam decet aīam sapientis q̄ vitas. Nūq̄ pt bona effici
aīa mendaciū diligēs. Prauo et pessimo īgenio fides aliena

est. fidelis hō audie amat que oportet magis q̄ dicē q̄ nō opꝫ
Vir libidinosus ad oīa est inutilis. Jrreph̄ensibilis āt in verbis
vtitur de deo. Pctā discentiū obprobria sūt doctoꝝ. Mortui sūt
1 apud deū ꝑ quos nomen dei maledicit. Sapiēs hō beneficꝰ
post deū. Sermones tui vitā tuā custodiāt auditoribꝫ. Qđ fieri
non debet nec in suspicionē veniat. Que eīm cogitas facē q̄ṁ
facis ea. Que pati nō vis neq̄ facias. Que tibi facē turpe ē
hec et aliꝫ imꝑare facienda turpissimū. Etiā in cogitacionibꝫ
tuis mūdus esto a pctō. Cū p̄es hoībꝫ memento quia et p̄est
tibi deꝰ. et iudicās hoīes scito q̄ et ip̄e iudicieris a deo. Maiꝰ
est pīculū iudicantis q̄ eiꝰ qui iudicat'. Leuiꝰ est oē vulnꝰ
q̄ v̄bū. Possibile est v̄bo fallē hoīeꝫ nō tn̄ deū. Non putes
malū si cū vītatē scias vindicaris in v̄bo. Male sentire de
fide amor iactancie facit. Fidelis esse magis q̄ videri stude
Cole sapient' viuentē sicut ymaginē dei viuētis. Sapiens
vir etiā si nudus sit sapiēs apud te habeat'. Neīem ꝓptea
honores q̄a habꝫ multas pecunias. Difficile ē diuitē saluari
Derogāe viro sapienti et deo equale ducito pctm̄. Verbū de
deo loquēs. depositū te puta accepisse a deo aīas auditoꝝ
Ne putes bene viuē qui nō integre credit. Qđ bonū ē hoc
solū te dicē puta. Age magna nō magna pollicēs. Nūq̄
eris sapiēs. si te putauis sapientē esse anteq̄ sis. In tribu
lacioībꝫ magnis quis sit fidelis ondit'. Finē vite estimato
viuē scd̄m deū. Nil putes malū et turpe qđ nō sit. Mali
finis iniuria. iniurie autē ꝑdicio. Non ascendit passio in cor
hoīs fidelis. Oīs passio animi tōni eiꝰ inimica est. Quitqt
feceris dū in passione est aīa penitebis. Passioēs egritudinū
inicia sūt. Malicia egritudo est aīe. aīe āt morbꝰ iniusticia et
impietas. Tūc putato te fidelē cū passionibꝫ aīe carueris
Oībꝫ hoībꝫ ita vtere q̄si coīs oīm post deū ꝓuisor. Qui hoībꝫ
male vtit' seruo male vtit'. Nichil mali vult qui fidelis est
Opta vt bene possis facē inimicis. Malis hoībꝫ ieptꝰ videt'
nō vir sapiēs. Sine deo nō potis deo viuē. Oīa suffer ꝓ deo

vt scdm deū viuas. Orōnē nō exaudit deꝰ hōis qui egenū
nō exaudit. Sapīa sapienti donū est a deo. Honorās sapien
tē honoras teipm. Fidelē te esse nosce. Cū filiū dei te aliqs
dicit. memento cuiꝰ filiū te dicat. Deū prēm īuocās ī actibꝫ
tuis hoc meōrare. Verba tua et opa sp pietate sint plena
Semp in actibꝫ tuis añ oculos pone deū. Nephas ē deū prēs
īuocare. et inhonestū aliqd agē. Qui nō diligit sapientē nec
seipm diligit. Nulla ppa possessio philosophi putet. Quod
cōis est deꝰ idē qz pr. hoꝝ nisi et possessio cōis. impii sūt. Deo
īgratꝰ est qui nō magnidicit philosophū. Cōiugiū tibi re
futāe cōcessū est. idcirco vt viuas indesinēter adherēs deo
Adulter eciā ppe vxoris oīs īpudicꝰ. nichil ppt solā libidinē
facias. Si pugnare nō vis vxorē habe et filios procrea. Scito
te adulterū esse. eciā si cogitasti de adulterio. Sed et de oī pcō
eadē tibi sit racio. Fidelē te pfessus spopondisti pūt nō peccare
Fideli mulieri ornamētū ducat pudicicia. Mulier pudica viri
est gloria. Reuerenciā habens vxori. habebis eam reuerentē
Fideliū cōiugiū certamen habet cōtinencie. Prout cōtinueris
ventrē ita et venereos motus. Deuita infideliū laudes. Que
gratis accipis a deo et psta gratis. Multitudinē fideliū non
īuenies. Rarū est oē qd bonū est. Sapientē honora post deū
Cū argueris vt sapiēs fias. habe graꝫ arguentibꝫ. Qui sapiēti
nō obtempat nec deo obtpabit. Fidelis volens esse pcipue hoc
nitē ne pecces. Qd et si forte accidit. saltē caue ne iteret in
idipm. Doctrinā que deo digna nō est ne discas. Multa velle nō
scire curiositas aīe putanda est. Qui cognoscit q deo digna
sūt ille sapiēs est. Doctriā ex qua pficē potes in amore dei
illā specialit et nccarie expete. Sapiēs vir parcit ne perdat
tpus. Fiduciā cū verecundia habeto. Excruciēt te liberi male vi
uentes magis q morientes. Viuē quidē nō est in nobis rcē āt
viuē in nobis est. Filii infideles nec filii fidelis. Vir nō ingrate
fert abicionē liberoꝝ. Stude cōiter oī hoī bñfacē. Non iudices

ee phm cui nō de oibz credis. Criminationes adversus phm
noli recipe. Execrabile tibi sit etiā aliqd iuste punire. Si vis
cū lenitia aī vive noli multa agē. In multis em̄ actibz et
caute agē pmoneris. Que nō posuisti nō tollas sed sufficiāt
tibi que tua sūt. Delinquēs que possides seque verbū dei
Liber em̄ ab oibz eris cū deo servus. Cessa a cibo ois hoīs ipīu
Pro reficiendo paupe etiā ieiunaē bonū est. Oē poculū suave
tibi sit. Temulenciā qr infamā fuge. Hō qui a ventre vincit
belue silis est. Ex carne nichil oritur bonū. Turpissie libidīs
ea quidē que suavia sūt cito tūseūt. probra vo ieternū manet
Solent hoīes abscindē aliqua mēbroꝝ suoꝝ p sanitate reliquoꝝ
Cūnto id pstancius p pudicicia fiet. Grandē penā putato cū
quid ex desideriis carnalibz obtinueris. Nūqr em̄ cōpescit de
siderium possessio desideratoꝝ. Non ē sapient factū in quo liber
tas aufert. Libidinē necariā tanqr nō necariā ducito. Bona ha
bē oēs quidē optāt. obtinent āt hii qui se ex integro verbo dei
mancipaverūt. Pius et honestus esto et nō obtrectator. Raro
satis sit obtrectatio tua et oportuna. Nimius risus indiciū est
aīe negligentis. Non ergo tibi ipi indulgeas diffundi in risus
resolucione nimia. Castoꝝ vita sit tibi ad honestatis exēplū
Optimū quidē est nō peccare. peccatū vero nō cognoscē multo melius
nō Iactās nō est pius. Magnā scito ēē sapiāz ferre posse ieru
ditoꝝ ipiciā. Turpe ducito ppo ore laudari. Sapientū aīe ī
sanabiles sūt in amore dei. Exordiū sume a deo in agendo
que agis. Prius deū habeto in ore et in mēte qr respiras. Ea
q oportet dicē et ita facē. ne coneris dicē anqr discas. Carnē
noli amaē. Aīam bonā dilige post deū. Domesticoꝝ idigna
tioēs ferre sapientis est. Sapientiū divicie cōtinēcia. Si qd
alii tradidis idipm nō habēs. nō iudices bonū. Nichil bonū
qd nō pt ēē cōe. Non ducas aliud alio prīo levius. Sicut ī bonis
nō actibz laudari vis. ita et in delictis pacient accipe si culpeis
Cuioꝝ laudes cōtēpnis nec derogaciones magnipendas

Thesaurū defodē inhūanū est. īuentū aūt auferre nō est
philosophi. Quātū laboras pro corpe si tm̄ labores p aīa sapiēs
eris. Sapiens nō est q̄ nocet. Om̄ que agis deū īuora testē
Deus bonos hoīs actus cōfirmat. malorꝫ actuū malꝰ demō dux
est. Non potit sapiens cōpelli facē qd nō vult. sicut nec deꝰ
Sapiēs vir deū hoībꝫ cōmendat. Deꝰ inter opa sua oīa plus
sup sapientē gloriat. Nichil tale verū est post deū sicut sapiēs
post verū. Quecūq habet deꝰ hec et sapiēs. malus hō putat
nō esse puidenciā. Aīa mala deū fugit. Oē qd malū est deo ī
micū est. Qd sapit in te hoc ducito esse hoīez. Ubi est qd sapit
in te. ibi est et bonū tuū. Bonū in carne nō queras. Qd aīe
nō nocet nec hoī. Philosophū hoīez tanq̄ dei mīstrū honora
post deū. Tabernaculū corpis grauit quidē ferre supbū est
deponē aūt posse cū oportueit in pace bonū est. Mortis quidē
ipe tibi causa nō fias. Si quis autē vult te exuē corpoē ne
indigneris. Sapientē de corpe īiuste si qs extrudat. in īiqui
tate bn̄ficiū sibi pstat. absoluit em̄ tanq̄ a vinculis. Hoīem
metus mortis cōtristat pter īpiciā aīe. Ferrū quo hoīes īte
rimunt et occidunt. optimū fueat quidē nō fieī. factū tm̄ a te
nō sit factū. Nulla simulacio multo tpe latebit et maxīe in
fine. Prout sūt mores tui talis sit et vita tua. mores em̄ re
ligiosi faciūt bonā vitā. Qui cogitat aduersū aliū mala. pme
mēs ipe pfert mala. Non te īpediat a bene faciendo homo
ingratꝰ. Nichil eorꝫ qd petitꝰ dederis maioris pcij ducas dig
nū p eo qui accipit. Optime utit facultatibꝫ is q̄ indigētibꝫ
libenter tribuit. Fratrē volentē a fide recedē psuade ne fa
ciat. et si insanabilis sit magl cōserua. In fide oēs conare
vincē. Intellcm̄ nō pus hēbis q̄ intellexeis te non habē
Sufficienciā seruaē studa. Menbra corpis sarcina sūt hijs
qui eis nō vtunt. Ministraē alijs meliꝰ ē q̄ mīstrari ab
alijs. Quē deꝰ nō emittit ex corpe non grauiter ferat

Sentenciã que insidiaȝ vetat non solũ tenẽ sed audiꝛe refuge
Qui dat aliq̃d et imputat. cõtumeliã magꝭ q̃ bñficiũ dedit
Qui tuetur pupillos. erit multoꝝ filioꝝ scdm deũ pr̃. Citq̃ſt
egeris causa glorie hec erit tibi merces facti tui. Si q̃d de
deris ita vt hoïbꝫ inotescas. nõ hoï sed ꝓpe libidini ꝑstitisti
Iracundiã multitudĩs ne ꝓuoces in te. Disce qd' oportꝫ fieri
vt beatꝰ fias. Meliꝰ est fame mori q̃ icontinẽcia vẽtris
aĩam maculaꝛe. Vestimentũ putato esse aĩe corpus tuũ
Mundũ igr̃ id serua. Qualia gesserit studia aĩa corpꝰ inha
bitãs. tales hẽbit testes in iudicio. Inmũdã aĩaȝ imũdi deõ
nes sibi vendicãt. Fidelẽ aĩaȝ et bonã. in via dei mali dẽones
nõ impediũt. Verbũ de deo nõ oĩ hoĩ cõmittas. Nõ est tutũ
de deo audiꝛe hoĩes vane glorie deditos et iactãcia corrup
tos. De deo eciã que vera sũt diceꝛe. piculũ est nõ ꝑuũ. De deo
michil dicas nisi qd' didiceris de deo. Ei qui nõ credit esse deũ
de deo michil loquaris. Verbũ verũ vt deũ honora. Si imũ
nis nõ es a flagiciosis opibꝫ. de deo michil disceptes. Sermo
verꝰ sermo ẽ dei. Si scis q̃a acceptũ habẽt de te q̃ diligas
deũ hij qui te audiũt. tũc eis loquẽ de deo. Opa caritatis
precedãt abs te. et tũc sermonẽ facito de deo. In multitudĩe
diceꝛe de deo nõ audeas. Verbũ de deo cautiꝰ ꝓferto parciꝰ
magis q̃ de aĩa. Meliꝰ est aĩaȝ ꝑdeꝛe q̃ vbũ vanũ de deo
ꝓferre. Viri amantis deũ corpis quidẽ ꝑtãtẽ habet et leo
similiter et tyrãnus. aĩe vero non dñabitur. Cũ tibi minatur
tyrãnus. cuiꝰ tũc sis maxĩe memor esto. Verbũ qui loquit̃ de
deo hijs quibꝫ non licet. proditor dei putandꝰ est. Verbũ dei
reticeꝛe prestat magꝭ q̃ temeꝛe ꝓferre. Qui dicit coñ deũ ea q̃
nõ sũt coñ deũ falsa loquit̃. Hõ qui michil habet qd' dicat de
deo. vere desertꝰ est a deo. Deũ nõ cognouit q̃ nõ colit. Non
est verũ q̃ deũ colat qui hoĩeȝ ledit. Fundamẽtũ est et initiũ
cultus dei amaꝛe hoĩes. Qui hoĩm curã gerit et orat deũ ꝓ
eis. iste veꝛe a deo eẽ putandꝰ ẽ. Dei ꝓpiũ ẽ saluare q̃s indi

cat dignos. cultoris āt dei ē orare deū p salute hoim̄. Cū
oranti tibi p̄stitū fuit qd' poposcisti a deo. tūc tibi ptāte p
missā a deo itellige. Dignꝰ deo homo deꝰ ē in hoībꝫ. melꝰ
ē nichil habē. q̄ multa hn̄tē nemī ipartiri. Si nō das egē
tibꝫ cū possis. nō accipies a deo cū pecieris. Qui ex aīo dat
cibū indigenti. parū quidē est qd' dat. sed magna fiet bone
voluntatis retribucio. Deū qui putat ēē et nichil ab eo cu
rari. nichil differt ab eo q̄ nō credit ēē deū. Optīe honorat
ille deū. q̄ mentē suā inqntū fieri p̄t silem deo facit. Deꝰ
quidē nequaq̄ indiget. letatur āt sup hiis qui idigētibꝫ
tribuūt. Fideliū pauca quidē v̄ba. opa āt multa. Fidelis nō
qui libenter vult doceri. opariꝰ efficitur vitatis. Para et
apta te ad tribulacōes. et letus eris. Neīem ledēs nullū
timebis. Tyrānus btitudinē nō aufert. Qd' fieri nccē est
voluntarie facito. Qd' nō opꝫ fieri nullo mō facias. Oēm magis
causā refer ad deū. Nemo sapiēs vir qui deorsū respicit in
terrā et mensas phī. Libertas nō sit in hoīe sed in aīa. Men
tiri in vita decipe est et decipi. Quod sit deꝰ agnosce. et qd
est in te qd' agnoscat deꝰ. Dei opus bonū. hō bonꝰ. Sine deo
sūt hii qui v̄bū dei maledicūt. Aiam mors nō pdit. sꝫ vita
mala. Si scis a quo factꝰ es. et teipsm agnoscis. Nō est sedꝫ
deū viuē. nisi pudice et iuste et bene qs agat. Hoim̄ ifideliū
vita obprbriū est. Ne te p̄tereat. vt malo ingenio verba dei
cōmittas. Aiam de terra fides eleuat ad deū. Aīe sapientis
magnitudinē nō repies. sicut nec dei quidē. Quecūqꝫ dat
mūdus. nemo firmiter tenet. Quecūqꝫ dat deꝰ nemo au
ferre p̄t. Diuina sapia est scīa. Inmūde aīe ne audeas loq
de v̄bo dei. Aures tuas nō oībꝫ cōmittas. Opari qdē de deo
facile oībꝫ est. Dicē āt de deo soli iusto pmittendū ē. Non
cruciet aīa tua corpꝰ tuū. neqꝫ aīaꝫ tuā cruciet libido corpis
Insuesce teipsm corpi quidē p̄bē q̄ sua sūt caste. et aīe q̄
sua sūt pie. Pasce aīaꝫ tuā v̄bo dei. corpꝰ vo simplicibꝫ

cibis. In illis insuesce aīaz tuā gaudē in quibz recte gaudet
Aīa q̄ in nullis rebz scli gaudet digna ē apud deū. Sapiētis
aīa audit deū, sapientis aīa aptatur deo. sapientis aīa sp est
cū deo. Cor diligēs deū ī manu dei stabilitū ē. Aīe ascensꝰ
ad deū p̄ ūbū dei. Sapiēs sequit deū, et deꝰ sapientis aīaz
Gaudet rex sup hys quos regit. gaudet et deꝰ sup sapientē
Inseparabilis est ab hys quos regit ille q̄ regit. ita ergo et deꝰ
aīaz sapientis quā tuetur regit. Dispensat a deo vir sapiēs
et idcirco beatꝰ est. Aīa sapientis ꝓbabilis ē apud deū sed
et mēs. Sapiēs vir etiā cū tacet honorat deū. Ventrē et ea
que sub alvo sūt qui nō cōtinet nō est fidelis. Hō īcōtinēs
polluit deū. Hōiez sciā dei paucis ūbis uti facit. Multis ūbis
uti de deo ignorātia dei facit. Hō qui deū scit nō multa am
bitione utitur. Qui electus dei fr̄ ē. facit quidē oīa scdz deū
esse aūt se ipe nō iactat electū. Fidelis homo sp in metu est
usqz quo eat ad deū. Hō qui scdo saciat cibo nec dormit noc
tu nec subitū effugit. sed nec apud deū quidē dignꝰ est
Sapientē fatū nō facit. grā eñ dei fato nō subiacet. Fi
delis vir cōtinēcia pascit. Agnosce q̄ sūt filij dei ī crea
turis eiꝰ. et honora unūquēqz ꝓ mito suo post deū. Nic
hil ꝓpū dei dicas qd malū est. Fidelis aīa casta et sapiēs
ꝓpha veritatis est. Nō amabis dnm̄ deū tuū. si nō habuis
in te aliqd sīle dei. Animā deputa sīlem sibi. In qntū nō
diligis. ītantū nō ibis ad ipm. Consuesce te ipm sp respice
Intuendo deū videbis eū. Videbs deū sac mentē tuā talē
qualis ē deꝰ. Excole qd intra te est. nec ei ex libidie cor
pis cōtumeliā facias. Incōtaminatū custodi corpꝰ tuū tanqʒ
si indumētū id accepis a deo. sicut et vestimentū corpis
tui īmaculatū servare stude. Sapientis mēs speculū
est. Immūde aūt aīe nil audeas dicē de deo.

Finit Encheridion btī sixti pape